

GLASOVA Panorama

KRANJ, 21. DECEMBRA 1963

STEVILKA 50

UGIBANJA IN STVARNOST

Ali bo prišlo v naslednjih mesecih do sestanka med Hruščovom in Johnsonom? Govorijo, da se bosta visoka državnik rokovala v stekleni palači v New Yorku.

na
2.
strani

PRED VRATI LOUVRA

Reportaža o zadnjem dnevu v Parizu. Vlak je iz Pariza odpeljal proti švicarski meji.

na
3.
strani

KAJ BODO ZGRADILI V DJERDAPU?

Sestavek o največjem gradbišču v prihodnjih letih

na
4.
strani

DOBRODOSLI — WELCOME — BIENVENUS

Kaj delajo tuji študentje, ki so pred meseci prišli v Kranj in kako spoznavajo naše ljudi

na
6.
strani

S SKOKOM IZ DRVEČEGA VLAKA SO SI REŠILI ŽIVLJENJE

Trije jeseniški železničarji so zadnji trenutek skočili iz vlaka, ki so mu popustile zavore.

na
7.
strani

KRANJSKA zdravniška kronika trdi, da so bili zdravniki pred sto leti veliko bolj družabni in navezani na svoje »konjičke« kot so njihovi sedanji potomci. Poklicne dedne obremenjenosti torej skoraj ni več. Moderni čas z antibiotiki in rotacijo jih je spremenil v razbite atome, ki se več ne vežejo v trdne skupne molekule. Skupina kranjskih zdravnikov je prejšnji teden poskušala razbiti plotove osamljenosti s prireditvijo, ki so jo pripravili v prostem času. Spored gorenjskih zdravnikov, ki se mu je pridružil še mojster besede iz zdravniških vrst Vipavčan Danilo Lokar, je bil sestavljen iz del, ki jih domači zdravniki napišejo v prostem času. V Prešernovem gledališču so v pravem

Sto let po ustanovitvi prvega zdravniškega društva

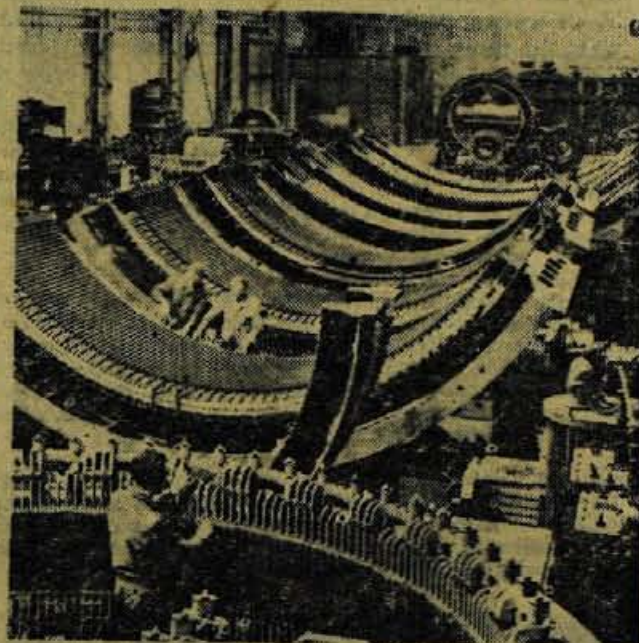
Literarna celica kranjskih zdravnikov

snežnem metožu prirediti štaltiški večer. V besednem delu sta bila zastopana kranjska zdravnik dr. Jože Bežek in dr. Ivan Hribernik. Znanemu skladatelju slovenskih popevk dr. Vladimirju Stiasnyju pa so zaupali glasbeno spremljavo.

Toda, tudi zdravniki niso vedno zdravi. Dr. Stiasny, ki je letos vso družino spravil na drsalke, je pred nastopom na ledu nesrečno padel in njegove točke so morali črtati s sporeda. Na splošno je sobotni večer gorenjskih zdravnikov pokazal, da imajo gorenjski zdravniki razen naporega dela tudi trenutke, posvečene svojim konjičkom, ki jih kar radi sedajo, vsak na drug način, nekateri z besedami, drugi pa z zbiranjem raznih stvari.

Staranje ni samo človeški pojav. Zastarajo tudi tovarne in stroji. V naši dobi stroji hitro zastarajo. Doba avtomatizacije je ta proces še bolj pospešila.

V tovarnih gradijo delavci velike stroje. Na sliki je posnetek iz montažne dvorane. V veliki generator vstavljajo navoje. Kakšni orjaki so ti stroji, ki jim je človeška roka dala pravi pomen.

SREČANJA Vročji Sinaj

IVO SIMUNOVIĆ se je v dneh najhujšega mraza vrnil iz El Ariša na Sinaju. Trinajstega decembra se je še sončil na vročem soncu. Vendar ga ta hitra sprememba ne skrbi. Tako nam je povedal, ko smo ga obiskali na njegovem stanovanju na Zlatem polju v Kranju. Doma je z otoka Korčule, vendar se je v Kranju »aklimatiziral«. Na Sinaju je bil pripadnik jugoslovanskega odreda v sestavi mednarodnih sil. To je bila že štirinajsta izmena po sedmih letih, odkar naša država tam častno brani mir.

● Je spodaj vroče?

— Vroče, pa še kako! Še huje pa je, da je temperatura zelo nestalna. Čez dan je bilo v senci okoli 30, ponoči pa samo okoli 5 stopinj, kar je precej hladno. Naš oddelček v El Arišu pa je imel to srečo, da je bil blizu morja. Kopalimo se skoraj vsako popoldne. Vendar tudi morje ne pomaga, ker je preveč vroče.

● Ali so bili v bližini oddelki iz drugih dr-

žav. Ali je prišlo med vami do kakšnih stikov in sodelovanja?

— Nismo bili daleč narazen. Precej smo sodelovali. Prav pred kratkim smo končali športno tekmovanje, kjer smo se Jugoslovani odrezali z dobrimi rezultati. V nogometu, namiznem tenisu, rokometu in šahu smo zasedli prva mesta. Bila pa je huda borba za prestiž med Kanadčani, Brazilci, Danci, Švedi in nami. Indijci pa so zelo dobri strelci.

● Kakšno je bilo vaše razvedrilo?

— V glavnem kino. Toda gledali smo slabe filme. Včasih nas je obiskala kakšna kulturna skupina. Za 29. november so prišli naši iz Jugoslavije — iz Skopja in Beograda. Tudi pri drugih oddelkih so imeli prireditve.

● Kakšno je mesto El Ariš?

— Po številu prebivalcev je enako Kranju. Ta primerjava pa je slaba. Asfaltirana je samo glavna cesta, hiše so pritične, zgrajene napol iz peska. Ljudje pa imajo svoje običaje.

● Ste prišli z njimi v stik?

— Seveda. Toda tujec, posebno pa vojak mora biti razsoden. Zgodil se je neprijeten dogodek. Naš vojak se je zaljubil v domačinko. Iz maščevanja so jo beduini ubili. Fant pa se je obesil.

● Ste težko pričakovali vrnitev?

— Da, vedno smo šteli dneve. Dolgčas je tam. Sicer pa sem bil že kot trinajstletni deček za časa vojne v begunstvu v El Šatu na Sinaju, ki je kakih 600 km od El Ariša. Okrog 30.000 žena in otrok nas je bilo tam in na tamkajšnjem pokopališču jih je menda pokopanih okoli 650. Obiskali smo tudi ta kraj. Karel Makuc

Ugibanja in stvarnost

POLGLASNO diplomatsko šepetanje, ki je v tem tednu prodrlo skozi zid molčečnosti, obeta po letošnji zimi nov sestanek voditeljev dveh svetovnih velesil. Teško je iz tega polglasnega šepeta izluščiti jedro resnice. Če prodorne vesti o pripravah »dunajske reprize« niso iz trte izvite, smo že zadržali v čas poskusov, da bi najvišja državnik ZDA in Sovjetske zveze sestavila novi vojni red za bolj urejeno in mirno prihodnost.

V hiši narodov

V HIŠI narodov v New Yorku so zadnji teden pustili v prodajo srečke za loterijo velikih obetov. Pod vplivom političnega vzornštva Kennedyja naj bi se tudi njegov naslednik Johnson odločil za sestanek s sovjetskim prvakom Hruščovim. Sestanek naj bi bil pod streho Združenih narodov. Steklena palača svetovne organizacije je izbrana najbrž zato, da bi ta sestanek vsi videli, od daleč in od blizu. Novemu amerškemu predsedniku bi najbrž srečanje velike dvojice za zeleno mizo veliko koristilo. Od Johnsonove

nove prve ure je odvisna njegova usoda na prihodnjih volitvah. In v tem pogledu mu lahko izkušnje mlajšega Kennedyja veliko pomagajo. Kennedy je kmalu po vstopu v Belo hišo odšel na Dunaj. Stiri mesece po prevzemu oblasti se je na Dunaju sestal s predsednikom sovjetske vlade Nikitom Sergejevičem Hruščovim. Po tem dvojevu je sovjetski državnik povedal: »Mladi mož iz Amerike se me ni ustrašil.« Dunajski sestanek je zlomil led hladne vojne. Nov sestanek voditeljev dveh svetovnih velesil pa bi lahko pomenil nov pospešek pomiritvi.

Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov: »NIMAM NIC PROTI SESTANKOM!«

Johnsonovi razlogi

NOVI ameriški predsednik se je pred letom potožil: »Večkrat posumim, da me fantje iz State Departmenta gledajo skozi mlečno steklo.« Drugi mož v Ameriki je bil ob Kennedyju izločen iz kroga, ki je obravnaval zunanje-politična vprašanja. Posvetovanj ob kubanski krizi se ni udeleževal, v latinskoameriški krožek pa so ga vpisali šele tedaj, ko je ugovarjal zoper njegovo izločitev.

Tudi za njegova potovanja po tujini ni bilo razumevanja. Včasih so ga celo grajali, ko je v Indiji pred očmi javnosti poljubil Lady Bird, ker je poljub za mnoge domačine pohujšljiv, zamerili so mu tudi, ko je nekoga Pakistanca povabil na svojo farmo, da bi vprico njega zaklal prašiča, kar je zelo prizadelo njegova verška čustva. Vendar je imel Johnson na svojih potovanjih v tujini takšna pooblastila, ki jih ni imel še nobeden ameriški podpredsednik.

Johnson je imel vtis, da je pri zunanje-političnih odločitvah njegova beseda zelo malo upoštevana. Prav zaradi tega je v kratkem času svojega bivanja v Beli hiši posvetil zunanje-političnim odločitvam svo skrb. Srečanje s sovjetskim ministrskim predsednikom bi po vsej verjetnosti lahko dvignilo njegov ugled.

Hruščovi razlogi

Sovjetski voditelj želi z barko miru veslati naprej do trdnega obrečja. Sporazumi, ki so bili do sedaj sklenjeni, so premajhni za prepričljiv mir. Zato Sovjetska zveza zbira nove dokaze. Hitrejši napredek v državi lahko dosežejo s takim dogovorom.

Neposredna pogajanja na vrhu lahko pospešijo gospodarski razvoj Sovjetske zveze. Naložbe v izboljšanje življenjskih pogojev je mogoče povečati vzporedno z občutkom varnosti. To pa je v času velikih načrtov v kemični industriji in kmetijstvu za Sovjetsko zvezo nujno potrebno.

REKLI SO ...

»MISLI in klobuke Lahko izbiramo samo po veliki hosti glave.«

M. M.
britanski satirik

»STRAHOPETEC ima na razpolago samo eno puščico — zakon.«

Montagne,
filmski igravec

»SO OBISKOVAVCI, ki v eni uri ostanejo. Ljudi kot drugi v enem tednu.«

Ana Manganl,
italijanska
filmska igravka

»ODNOS umetnost — življenje je podoben odnosu plača — cena. Dvig plače povzroči dvigovanje cen, padanje splošne morale povzroči padanje literarne morale.«

André Maurois,
francoski
književnik

»ALŽIRIJA si bo prizadevala, da utrdi prijateljske vezi z afriškimi državami.«

Ahmed Ben Bela,
predsednik
Alžirije

»ZUNANJA politika neodvisne Kenije bo temeljila na strogi neutralnosti.«

Jomo Kenyatta,
kenjski premier

Pomanjkanje zavesti pri mladih Indijancih

CHIEF ONE ARROW, poglavar indijanskega poretka, je v nekem intervjuju izjavil, da so mladi Indijanci premalo ponosni na svojo raso. Pri westernih mladina navdušeno pozdravlja zmage belih revolverčev.

Najzadovoljnejši so Švicarji

MEDNARODNI Gallupov raziskovalni institut je izvedel anketo v sedmih državah o zadovoljstvu prebivalcev z današnjim stanjem v svetu. Med prebivalci Anglije, ZDA, Francije, Švice, Danske, Norveške in Zahodne Nemčije so bili Angleži najbolj nezadovoljni. V Ameriki je bilo število zadovoljnih in nezadovoljnih v enakem razmerju, v Franciji je bilo 68 odstotkov zadovoljnih, v Zahodni Nemčiji pa 86 odstotkov. Najsrečnejši so Švicarji, saj jih je od sto samo 11 nezadovoljnih.

Tajni časopis

URADNO GLASILO kitajske KP je »ZEN MIN ZI BAO«. To je najbolj skrivnostni časopis na svetu. Založnika ne pozna nihče, odgovornega urednika neprestano menjajo, tiskajo ga v tajnosti in avtorji uvodnikov so neznan.

Preveč podobnosti z zaporom

V ANGLESKI kaznilnici Billingham so hoteli prirediti koncert na harfi. Vendar je bil koncert odpovedan, ker so kaznjenci dejali, da jih pogled na harfo preveč spominja na zamrežena okna kaznilnice.

Za ameriške diplomate v Moskvi — ameriški šoferji

NA AMERISKEM veleposlanstvu v Moskvi bočejo zamenjati sovjetske šoferje za ameriške. Vzrok za zamenjavo je ta, da ruski šofer amerškemu veleposlanstvu ni sporočil, ko so aretirali ameriškega profesorja Barghoorna.

Predsednik ZDA Lyndon Johnson: »PRIPRAVLJEN SEM SE SESTATI Z VSEMI DRŽAVNIKI NA SVETU, CE BI S TEM ZMANJSALI NAPETOSTI.«

Z NORVEŽANOMA sva nekajkrat izgubila pot. Bili smo utrujeni. Midva, ki sva tistega dne prehodila že kakih 30 kilometrov, sva imela že vsega »čez glavo«. To, da smo zamudili zadnji metro pa nama je navrglo že kakih 4-5 kilometrov pešačenja. V zgodnjih jutranjih urah smo se približali pariškim tržnicam in trgovinam s sadjem in zelenjavo. Tu pa je bilo že vse na nogah, kakor ob belem dnevu. Bila je še tema, povsod pa so že stali kamioni in ljudje v sivih delovnih oblekah so nosili v trgovine košare, zaboje najrazličnejšega sadja: lubenice, hruške, breskve in drugo. Prijazni nosači so nam dovolili, da smo si medtem ko so oni izginili skozi vrata trgovine, nabrali sadja in odšli dalje. Prvi jutranji žarki so osvetljevali Notre Dame, ko smo prišli do »cerkve brez zvonikov«.

Naporno jutro

DANILO SE je že in še nisem spal. Pred mano pa je bil nov dan, zakaj denar je kopnel in časa je bilo malo. S prijateljem sva legla na široko posteljo za dve, tri ure. Potem pa sva zopet uničila nekaj konzerv in se odpravila proti Louvru. Široki, prostorni in s pisanim cvetjem posejani louvrski vrtovi so naju sprejeli precej prazni. Kmalu nama je bilo jasno zakaj. Bila sva razočarana. Bil je torek in louvrski muzej je bil zaprt. Napravil sem križ čez louvrške znamenitosti. Tako se je moj prvi obisk v Parizu končal tako, da sem Louvre videl samo od zunaj. V tolažbo sem pomislil na Norvežana, s katerim sem govoril ponoči. Ta je bil takrat že petič v Parizu in še ni bil znotraj louvrskih zidov. Razen tega ni bil nikoli v škripcih za denar.

PRED VRATI LOUVRA

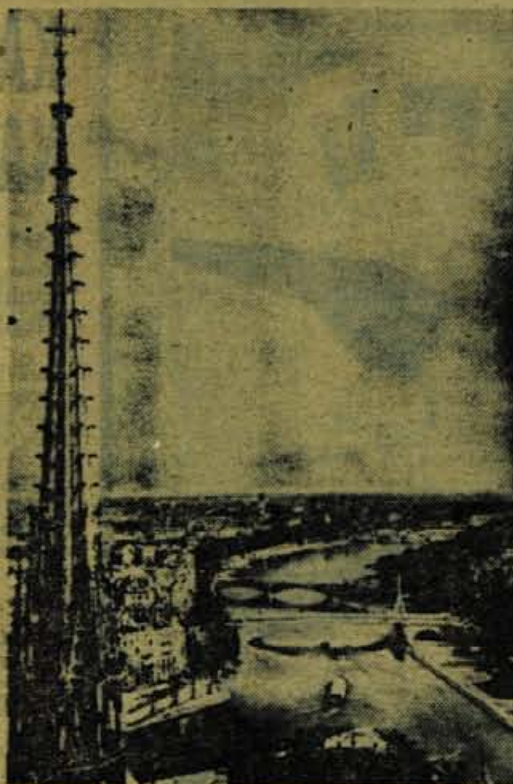
Theatre Francais

MAHNILA SVA jo proti ulici Pichelien proti reprezentančnemu francoskemu gledališču. Fasada je zgrajena v dorskem in jonskem stilu ornamentike. Ko stopite skozi vrata zagledate v prvi dvorani kipa Tragedije in Komedije. V vežah stoje kipi in poprjsja raznih francoskih pesnikov Rotrouja, Moliéra, Voltairea, ki je v foyerju gledališča. Tu je kamin, okičen z velikim številom skulptur, ograjen z belim marmorjem. Poprjsja in slike igravcev so v salonih, na stopnicah in v foyerju igravcev.

Razjasnjena skrivnost francoskih baretk

NAJVEČ GLEDALIŠČ je bilo v času našega obiska zaprtih. Kljub temu pa smo videli nekaj predstav: Namišljenega bolnika, Plečasto pevko in Večer pantomime pri Marceauxu.

Če, na primer, dežuje in gre Francoz v gledališče se navadno napravi takole: obuje si čevlje in galoše, obleče plašč, pokrije klobuk in vzame v roke dežnik. Tako nekako se potem tudi sleče, ko pride v gledališče. Težava je razen neprijetnega slačenja tudi v tem, da mora povsod, kjer odda garderobo, pustiti tudi posebno pristojbino za čuvanje. Ne more obesiti na isti kavelj galoš, dežnika, plašča in klobuka. Za vsako je posebna garderoba in posebna pristojbina!

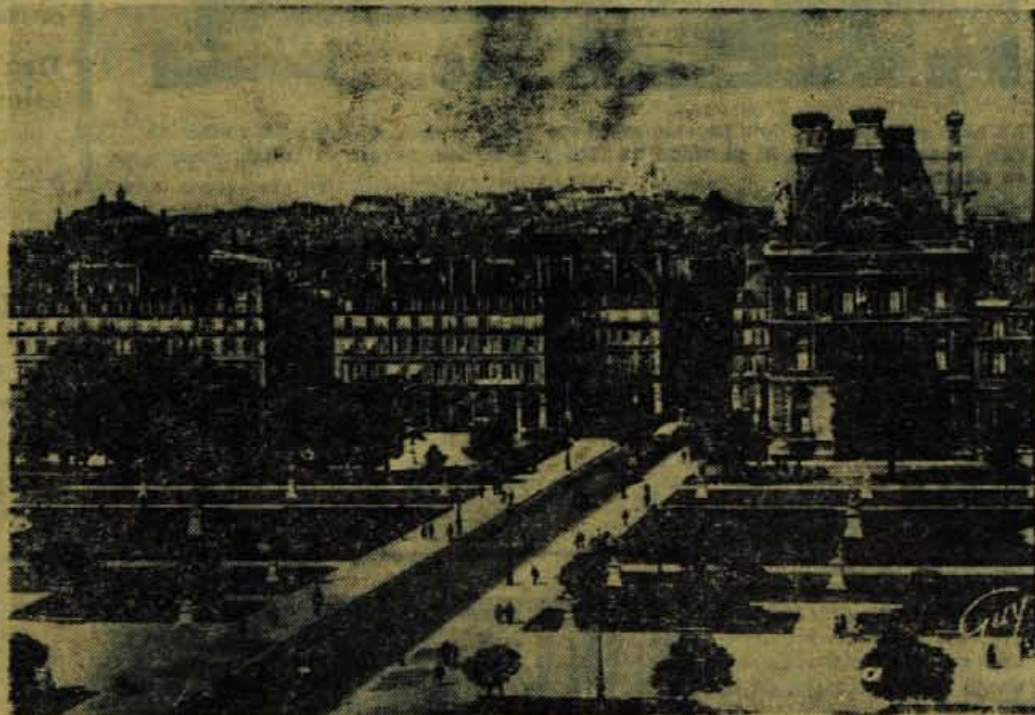
Seine deli Pariz na dva dela. Posnetek je napravljen iz notre-damske katedrale.

ja ne bo pristopila k sporazumu. Francozi so se razdelili v dva tabora. Šel sem po ulici in se ustavil pred velikim belim lepakom z modrimi črkami. Na lepaku je z velikimi črkami pisalo: »Francozi!«

Spodaj pa z majhnimi črkami poziv k demonstracijam proti politiki francoskega predsednika. In prav pred tem lepakom se je zgodil sila zanimiv in poučen dogodek. Stal sem v gneči ljudi, ki so brali lepak. Francosko ne znam, zato sem le s težavo razumel, kaj piše na tistem velikem belem papirju. Zato pa sem toliko bolje razumel tisto, kar se je zgodilo kasneje. Iz naše gruče se je iztrgal majhen Francoz, z drobno bradico in prijel za konec lepaka. Potegnil je navzdol in na sredi je zazijala dve pedji široka brazda. Francozu se je skremžil obraz in pokazal je zobe. Takoj za tem se mu je obraz še enkrat skremžil, kajti velik Francoz mu je primazal zaušnico. Prišel je policist, ki pa mu je tokrat od vseh sredstev, ki jih ima na razpolago za kaznovanje prestopnikov, dal samo moralni pouk. Francozi so se razšli.

Zadnje ure v Parizu

TO JE BIL moj zadnji dan v Parizu. Urj so tekle in moral sem domov, da si pripravim prtijago.

Pogled na trg pred Louvrom v Parizu. V ozadju je Montmartre.

Zato se mi zdi popolnoma jasno, zakaj Francozi nosijo baretko. Poveznejo si jih na glavo, zavijajo si ovrtnik pri plašču in če ni preveč občutljiv za prehlad, lahko pusti tudi galoše doma. Tako si poceni obisk gledališke predstave.

Podpis sporazuma

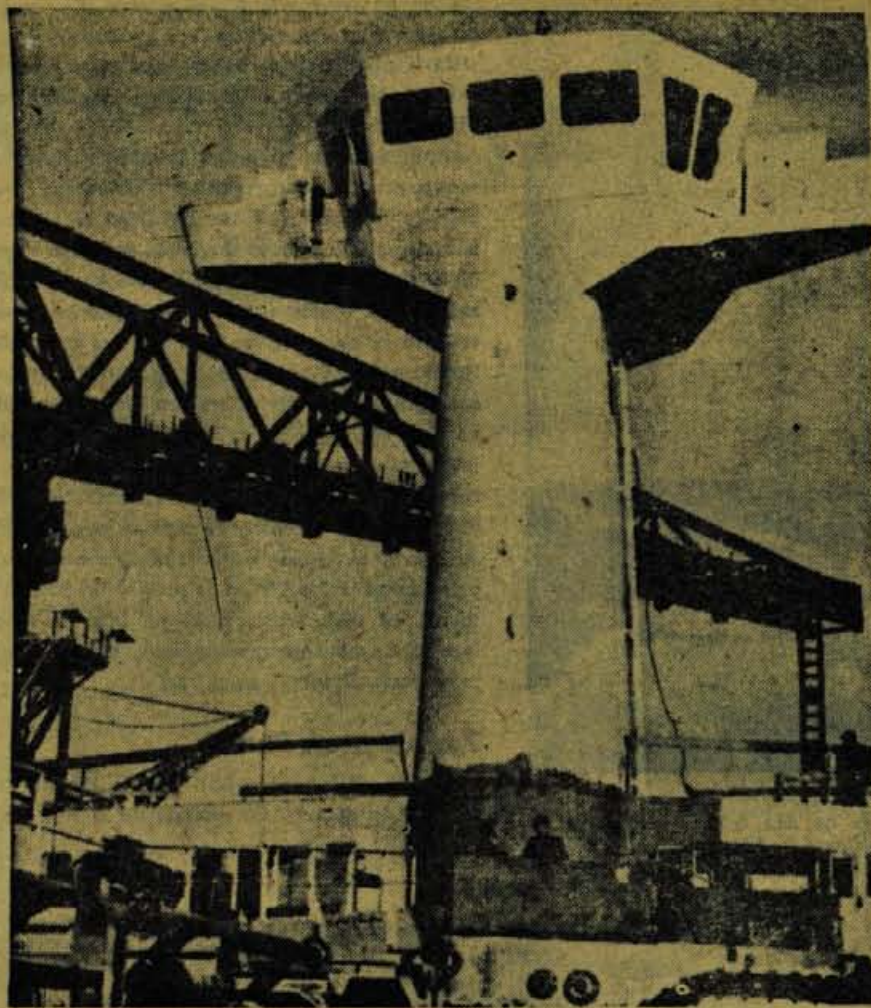
PARIZ je na široko komentiral podpis trojnega sporazuma o prekinitvi atomskih poizkusov. Francozi so imeli še posebno veliko razlogov za to, zakaj že v prvih urah po sporazumu so krogi blizu vladi sporočili, da ga je de Gaullova vlada sklenila zavrniti. Ko smo prišli v Pariz, je de Gaulle že javno povedal, da Franci-

Ogledali smo si še stavbo Sorbonne, še enkrat pogledali na Louvre in na delavce, ki so ga čistili. Pariške stavbe, ki jih je tekom stoletij prekrila patina, da so postale temnosive in mračne, se zdaj zopet svetijo.

Hotel Stella v ulici le Prince je bil naš dom. Prijazna gospodarica, ki je med šolskim letom tudi študentovska mamica, nas je prijazno sprejela do vrat in se priporočila za prihodnje leto. Kmalu pred hotelom smo izginili pod cesto na postajo metroja Odeon. Od tu do postaje Gare de l'Est ni bilo daleč. Bil je večer in dokaj pozno. Zapuščal sem Pariz in proti jutru so nas zbudili že švicarski cariniki.

Mito Trefalt

Na neki norveški ladji ima kapetan sedaj res dober pregled. 85 ton težek tanker ni šala. Kapetanski most, ki ga vidite na sliki je prodorna novost na ladjah, omogoča pa varno plovbo.

ČRNA ŠKATLA ODKRIVA NESREČE

Izumitelj »črne škatle« meni, da bi z nameščanjem tega elektronskega aparata na letala lahko rešili vsaj dve sto življenj, ki so bila izgubljena v zadnjih letalskih nesrečah zaradi okvar v mehanizmu ali strukturi aparatov. Zakaj »črna škatla« ne registrira le tisto, kar se dogaja med letenjem, ampak odkriva tudi nepravilnosti pri delu motorjev. Kljub temu pa se letalske družbe »črnih škatel« branijo, da bi se njihovi stroški povečali, ker bi morali nameščati specialne kontrolne ekipe.

Pred kratkim je »črna škatla« Midas nudila obvestila o katastrofi britanskega reaktivnega letala in povzročila ostro razpravo, ki je zburkala vso letalsko industrijo. Poveljstvo letalskih enot je priznalo, da je ta elektronski aparat zelo veliko pripomogel, da so odkrili vzroke katastrofe.

Podatki se registrirajo na traku, po letenju ali po katastrofi jih je treba le dešifrirati in tako zvedeti, kako je motor deloval. Škatla je zaščitena pred udarci in ognjem, če pa letalo pade v morje, pušča škatla posebno

barvo, tako da ga je hitro mogoče odkriti. Če bi letalo — reaktivni angleški bombnik, ki se je zrušil leta 1959 — že imelo ta aparat, bi samo pri njegovem iskanju prihranili 2 in pol milijona funtov.

Izumitelj Dobson trdi, da bi njegovi aparati preprečili prve katastrofe »Kometov«, ki so uničile britansko vodstvo na področju reaktivnih letal, ker bi občutljivi aparati lahko zabeležili »utrujenost« kovin.

Za vso to proizvodnjo je teklo že 18 statev. Zaposleni so bili 4 mojstri, 28 izučeni tkavcev, 90 česavcev in sličnih delavcev, 409 predic; skupaj torej 531 oseb.

Sloves suknarne se je utrdil, njeni izdelki so bili kot »kranjsko sukno« znani že tudi izven meja. Za tisti čas je veljalo podjetje kot velika pridobitev za Ljubljano, posebno

KAJ BODO GRADILI NA DJERDAPU

KOT JE ZNANO so najvišji voditelji Romunije in naše države pred kratkim podpisali sporazum o gradnji orjaškega hidroenergetskega objekta na Djerdapu, ki bo koristil obema državam.

Predvidena je gradnja hidroenergetske in plovne ceste, ki bo na Djerdapu povezovala obali obeh držav. Objekt bo izkoriščal vodno energijo reke v dolžini več kot 130 kilometrov. Obenem se bodo s to gradnjo občutno izboljšali tudi pogoji plovbe na tem odseku Donave.

Glavni objekt predstavljata dve hidrocentrali in dve komori za prehod ladij. Nameščeni bosta po ena na vsaki obali. Betonski jez na sredi rečnega korita bo zaustavljal rečni tok in spajal obe centrali. Objekti, ki bodo zgrajeni na trdnjih bregovih reke, bodo dvignili površino vode za približno 33 metrov. Na ta način bo nastalo zbirno jezero, ki se bo razširilo vzdolž celega odseka romunsko-jugoslovanskega toka Donave.

Dva milijona kilovatov

DVANAJST turbo generatorjev in dve centrali ob obalah bodo dosegli prek 2 milijona kilovatov. Proizvodnja električne energije v hidrocentrali bo v povprečnem hidrološkem letu znašala preko 10 milijard kilovatnih ur, kar uvršča predvideni hidroenergetski sistem na Djerdapu v vrsto najmočnejših v Evropi.

Od 1970 do 1971 bodo postopno začele obratovati vse skupine turbo-generatorjev v centrali. Del moči in energije hidrocentrale Djerdap, ki pripada Romuniji (to je polovica celotne proizvodnje ener-

gije) je približno enak polovici realizirane proizvodnje električne energije v Romuniji v letu 1962.

Ozko grlo

Obenem so proučili tudi možnosti izboljšanja težkih pogojev plovbe v Djerdapu. Kot najboljšo so ocenili rešitev — povečanje gladine vode s pomočjo jezov. Tako bo mogoča tudi nočna plovba in križanje konvojev na celotni dolžini sektorja. Plovba bo bolj varna, mogoče pa jo bo opraviti z normalnimi sredstvi za vlačenje, brez odvajanja konvojev.

Zanimivosti

Televizija ne konkurira radiu

Iz ameriške statistike je razvidno, da televizija prav nič ne ogroža radia, saj prodaja radioaparatur nenehno narašča. Med letom 1950 in 1960 je število radijskih sprejemnikov v ZDA naraslo za 80 odst. Tedaj so jih imeli v tej državi 160 milijonov.

Zaščita pred morskimi psi

Strokovnjaki ameriške vojne mornarice so odkrili snov, ki nudi stodstotno zaščito pred morskimi psi. To snov izločajo morske kumare.

njen vzhodni del, saj je dajalo zasluzke, čeravno pičle, precejšnjemu številu ljudi, ki jih zemlja ni mogla več preživljati.

Dne 10. novembra 1748 je Valentin Ruard izstopil iz družbe, ki jo je odslej vodil Jožef Desselbrunner sam. Dne 18. novembra 1788. je prevzel to podjetje sin Ivan, ki je po očetovi smrti (l. 1794) vodil tovarno tako uspešno in preudarno, da je ob koncu stoletja zaposloval že kar čez tisoč delavcev in delavk.

Desselbrunnerji so tako obogateli in se tudi sicer uveljavili, da jim je avstrijski cesar podelil plemstvo (21. januarja 1789).

V času protifrancoskih vojn pa je zatonila doba uspehov ne le naši suknarni, pač pa večini večjih podjetij. Vendar je bilo Desselbrunnerjevo podjetje še l. 1800 na nogah, saj je dobavilo še 500 kosov graničarskega sukna in 500 kosov navadnega sukna za vojaštvo. Kljub temu navidezno ozdravljenju, je tovarna z delom že v letu 1802 prenehala.

Dne 19. januarja 1817 je poslopja suknarne kupil na dražbi Andrej Malič in uredil tudi velik mlin. Ta pa je mlcel le do leta 1824., nato pa so ga preuredili v stanovanje za 22 družin. V spodnjih prostorih so imeli ljubljanski trgovci skladišča in kleti. Končno je bila dne 30. avgusta 1889 bivša tovarniška zgradba z vsem zemljiščem prepuščena konventu Karmeličank, ki so si v njem uredile samostan z najstrožjo klavzuro.

Danes o bivši stari suknarni ni več sledov. Zaradi izravnave prometnih smeri so morali podpreti vsa posojila, v katerih se je zvrstilo nenavadno pestro življenje. — C.Z.

Modne novosti iz Francije

KDOR JE BIL v Parizu, ve povedati o zgodovinskih, umetnostnih in arhitektonskih znamenitostih. Tudi o zabavnem nočnem življenju pade beseda. Zenske pa rade prisluhnemo o Parižankah in njihovi garderobi.

Prav gotovo niso vse tako oblečene kot modeli na slikah znanih francoskih časopisov. Povprečna Parižanka, ki je mati, gospodinja, žena in uslužbenka nima časa niti denarja, da bi si iz sezone v sezono izmišljala vedno znova novo garderobo in sledila diktatom hiše Dior ali znane 80-letne Madam Chanel in drugih.

Jasno pa je, da povprečna Parižanka vsaj z modnimi

detajli skuša slediti modnemu kazalu. Tako jih je sedaj 90 odstotkov navdušenih za visoke, skoraj do kolen segajoče škornje. Menda so možki sprva nasprotovali, da bi videli svojo drago v škornjih, podobnih pripadniku artilerije. Vendar, vztrajale so, poudarjale, da jih grejejo in jim pristojijo in sedaj so visoki škornji preplavili pariške ulice.

Bledoličnost

BLEDICNOST je zelo pogosta pri mladih ljudeh, posebno pri deklicah med spolnim zorenjem in po njem. Ustnice so blede, človek je medel in utrujen, zaspán in ima slab tek. Navadno se stanje po nekaj letih popravi in se telo okrepi.

Bolnik naj bi se čimveč gibal na čistem zraku in soncu, posebno v višinskih in gorskih legah, ker gorski zrak pozivlja obnovo krvi. Hrana naj bo vsestranska, posebno zelenjavna, v kateri je dovolj železa: špinata, koprive, regrat, repincelj in nato še surovo maslo, drobovina, posebno jetra, zmesni kruh, med in sadje. Priporočljivo je dosti mleka.

Nikar preveč nadur

V Zahodni Nemčiji so izvedli poizkuse, ki so pokazali, da delovni učinek po desetih urah dela hitro pada. V enajsti uri nepretrganega dela učinek pade na 80, v trinajsti uri pa na 50 odstotkov.

Krtača za lase

Posebno če imate mastne lase, jo morate prav vsak dan skrbno očistiti. Z glavnikom ji boste odstranili vse lase. Enkrat tedensko jo namočite v mlačno vodo, v kateri ste dodali malce salmika ali kakega pralnega sredstva. Nato jo očistite in osušite.

Izpadanje las

IZPADANJE LAS se pojavi predvsem za dolgotrajnejšimi vročinskimi boleznimi, kot so trebušni in pegasti tifus. Teh ne zdravimo doma, temveč v bolnišnici, kjer imajo zanje že uspešna posebna zdravila in je zdravljenje že mnogo hitrejše. V drogerijah se dobijo razni preparati, s katerimi nam uspe preprečiti izpadanje las. (Seveda, če je pa to v rodu, je druga stvar).

Lahko si pa pripravimo tudi domače sredstvo: glavo si umivamo z zavretkom hrastove skorje, ki mu pridamo malo boraksa in glicerina.

Za visoka in vitka dekleta je ta pulover kot nalašč. Spodaj na sliki pa imamo puli z visokim nazaj zavzihanim ovrtnikom

Vitamini

O POMEMBNOSTI vitaminov prav vsi že nekaj vemo. Tako ne bi bilo zdravo, ko ne bi s hrano vred uživali tudi vitaminov.

Vitamin A varuje predvsem kožo in sluznico. Precej ga je v mleku, maslu in živalskih maščobah, tu ne smemo pozabiti ribjih maščob. Zelje, solata in korenje pa so tudi precej bogati na vitaminu A.

Vitamin B je v mleku, beljaku, v vseh vrstah sadja in zelenjave, v mesu in jetrih.

Če uživamo premalo vitamina C, nam preti neprijetna bolezen skorbut, zato uživamo zelenjavo, limone, pomaranče, šipek in paprike, peteršilj itd.

Rastlinska olja vsebujejo dosti vitamina E in vpliva na delovanje žlez z notranjim izločanjem.

Sportni moški sukajit se zapenja do robu. Ima razporko na rokavih in je izdelan iz hvaleznega twida.

MALI NASVETI

Zobne ščetke

Zobne ščetke nikoli ne postavljamo v kozarec s ščetinastim delom navzdol, ampak zmeraj obratno. Ščetine se tako dalje ohranijo, ker se po vsakokratni uporabi lahko bolje posušijo. Zobno pasto nanašamo vedno na suho krtačko. Tako bolje učinkuje in tudi manj jo porabimo.

Kozarec za čiščenje zob

Kozarce za čiščenje zob, ki postanejo motni in polni bele usedline, osnažimo s toplo vodo, kateri smo dodali pest soli ali kanec kisa. Nato jih izplaknemo in dobro obrišemo s platneno krpo.

Ksilolitna tla

Ksilolitna tla slabo prenašajo milo, zato jih raje čistimo z vodo, nato pa suha dobro naloščimo.

Opečnata tla

Opečnata tla so videti kot nova, če jih čistimo z zelo razredčeno raztopino solne kisline.

Glistavost

Sele pred dobrimi 120 leti so znanstveniki razjasnili zamotan razvoj raznih glist in ugotovili njihov škodljiv vpliv na človekovo telo. Na podlagi teh dognanj je zdravnikom uspelo ugotoviti, kako se glist lahko obvarujemo in jim preprečimo vstop v naše telo. Zaradi tega, ker so te ugotovitve razmeroma mlade, ni prav nič čudno, da predvsem na podeželju ljudje napačno pojmujejo nastanek glist in seveda tudi zdravilo nepravilno in včasih celo škodljivo človeškemu organizmu. Glistavost ne najdemo samo v zaostalih, ne civiliziranih krajih, pač pa tudi v visoko razvitih državah. Torej ni samo nehygiena vzrok glistam.

Navadna človeška glista živi v spodnjem delu tankega črevesja, kjer se hrani z razkrojenimi hranilnimi snovmi. Zaradi se v človeškem telesu le takrat, če použijemo jajčeca tega zajedaveca. Jajčeca parazita se povsod v naravi v zgornjih plasteh zemlje, zlasti tam kjer opravljajo ljudje svoje potrebo na prostem ali pa gnojijo vrtove s človeškim blatom. S takimi jajčeci se okužimo, če uživamo slabo oprano zelenjavo in umazano, neumito sadje.

Navadna človeška glista je v glavnem zelo malo škodljiva in skoraj povsem nenevaren prebivalec tankega črevesa. Kadar se gliste naselijo v črevesju v velikih množinah, tedaj reagira človeško telo na izločne srupe z bolečinami in krči v trebuhu, apetit izgine, pojavijo se motnje v prebavi in glavobol. Lahko nastopi tudi povišana telesna temperatura. Velike količine glist lahko povzročijo mehanično zaporo črevesja, v tem primeru mora poseči vmes kirurg, ki z operacijo lahko reši življenje.

V borbi proti glistam moramo izpolnjevati higienska načela:

- pred vsakim obrokom hrane si je treba umiti roke,
- ne smemo uživati neopranega sadja in zelenjave,
- zelenjavnih vrhov ne smemo gnojiti s človeškim blatom.

● pred vsakim obrokom hrane si je treba umiti roke,

● ne smemo uživati neopranega sadja in zelenjave,

● zelenjavnih vrhov ne smemo gnojiti s človeškim blatom.

Tuji študenti
se vživljajo
v naše mesto

Dobrodošli welcome bienvenus

Najprej vidimo oči

Še pred tremi meseci so bili v svoji domovini, med svojimi. Ta je zri na zasneženi vrh Kilimandžara, drugi je občudoval sfinge in piramide, tretji se je spet umikal vročemu tropskemu soncu in si želel več hladu ter se obenem za dolgo poslavljati od vse te domačnosti in lepote. Odpotovali so. Pred njimi je bila dolga pot polna premišljevanj, kako bo v novi deželi — Jugoslaviji, ki so jo le površno poznali iz pripovedovanj. Zanje je bila ta dežela, ljudje, njihove navade in običaji velika neznanka. Zdelo se jim je, da je ne bodo tako zlahka rešili. Vendar je šlo laže kot so mislili. Pri srčen sprejem, gostoljubnost ter prijaznost prebivalcev, vse jim je bilo v pomoč, da so se tako hitro navadili in laže pogrešili tisto, kar so zapustili tam daleč...

Med njimi je prijetno živeti. Jedilnica Dijaškega doma v Kranju, ki je postal njihov drugi dom, je polna njihovega prisrčnega smeha, iskrih pogledov, vidim najprej je oči, ki se iskrijo in šele nato zaznam poteze obraza. To so pravi Afričani. Njihova domovina je prav v osrčju črnega kontinenta — Angola, Gvineja, Mali, Rodezija. Potem so tu še študenti iz severne in južne Afrike — iz Tunizije, Alžirije, Sirije, Egipta in Južnoafriške unije. Vseh je 46. Razdeljeni so v dve skupini — francosko in angleško. »Francozov« je 14, ostali pa so »Angleži«.

Radi bi smučali

Fantje so vsi mladi, živahni in ljubeznivi. Z naravnost otroško prizadevnostjo se učijo naš jezik, o katerem pravijo: »Slovensčina je zelo težka«. Kljub temu, da v začetku niso znali niti ene slovenske besede, se sedaj, po dveh mesecih, že pogovarjajo z ostalimi gojenci Dijaškega doma v našem jeziku. Vse jim ugaja, le Pakistance čudi to, da so fantje in dekleta skupaj. Pri njih so etične in moralne norme mnogo strožje in take svobodne, kot je pri nas. PTT stroki v tovarni »Iskra«, ko bodo to dokončali, pa

kako se ne bi? Saj so vendar mladi. Najmlajšemu med njimi, Alfredu iz Rodezije, je komaj 17 let, najstarejšemu Ferdinandu pa 29. Celotno štirje može so med njimi in eden, ki je zarocen.

Naši temnopolti prijatelji pa tudi niso brez želja. Radi bi se vpisali v taborniško organizacijo, v telovadno društvo, v plesno šolo, med nogometišče, strelce, folkloriste in plesavce. Najbolj pa se zanimajo za smučanje. Prvo srečanje s snegom jih je tako prevzelo, da bi bil zanje največji doživljaj smučarski tečaj. Čeprav nimajo zimskih počitnic, jim bodo to želja, vendar jim kljub temu izpolnili.

Velike spremembe, ki so jih doživeli v tako kratkem času, so vzrok, da marsičesa ne morejo prenesti. Prav tako kot naše podnebje jim tudi hrana ne ugaja. Nimajo radi krompirja, makaronov in slaščic. Sicer pa so zadovoljni z vsem in tudi drugi so zadovoljni z njimi. Njihovi odnosi so tovariški in prijetno vzdušje, ki vlada v tej »hiši mladih« je večkrat vzrok dolgim razgovorom med gojenci in njihovimi novimi prijatelji. Dokler ne odbiše ura devet, ko se morajo raziti in utihniti. Pride čas nočnega počitka. Iz marsikatero sobe pa se sliši tih šepet ter pritajeni zvok kitare ali tarabuke...

Skupina tujih študentov v jedilnici. Pravijo, da se na vse jedi še niso privadili.

Figa in sreča

Med drugim so tudi poskrbeli, da so se dostojno predstavili kranjskemu občinstvu. Rodeziji so ustanovili res odlično kvarteto, ki je na nastopih v Zalogu in na Zlatem polju dosegel lep uspeh. Še lepše pa jih je pozdravilo občinstvo na Primskovem, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Tudi francoska skupina (dva pevca, kitara in tarabuka) ter skupina petih Pakistancev ni nič zaostajala za njimi. Z vseh teh nastopov so hodili veseli in nasmejnani, saj niso pričakovali tako toplega in iskrenega priznanja, ki ga jim je dalo občinstvo.

Sklenili so, da se bodo še bolj potrudili, nastudirali še več narodnih pesmi in plesov ter vse to predstavili Kranjčanom na Afrozijškem večeru, ki ga bodo priredili ta ali prihodnji mesec.

Na vsakem koraku se srečujejo z novimi stvarmi in vselej samo začudeno strmi, ker ne razumejo. Prav toliko, kolikor je kilometrov med njihovo in našo domovino, prav toliko je tudi neznanih in nepoznatih stvari med njimi in nami. Ko jim je v terek zvečer na nastopu v kranjski Glasbeni šoli zborovodja pokazal figo, niso vedeli zakaj gre. Zdelo se jim je, da karkoli bi takrat storili, ne bi bilo prav. Kasneje so izvedeli, da jim je s tem na »naš način« zazel zborovodja veliko sreče pri nastopu. Bili so srečni in

presenečeni, ko so videli, s kolikšno pozornostjo spremljajo naši ljudje njihove začetne korake med nami.

Lepo, zelo lepo

Najbolj zanimivo jih je poslušati, ko pripovedujejo o svojih prvih vtisih, ki jih je napravil nanje sneg. Prvič so ga videli. Ze davno prej, ko snega še ni bilo, so sprasevali prijatelje kakšen je. Nekateri so se ga veselili, drugi pa so sprasevali, če bodo lahko hodili brez pokrival, ker so se bali, da jih bo bolelo.

Nekega jutra pa, ko so se zbudili, so stopili k oknu, pritisnili obraze na steklo in ostrmeli. Iz neba se je vsipal gladkor. Le kako je to mogoče? Je res to sneg, so se spraševali. Niso mogli verjeti lastnim očem. Stali so pri oknih in govorili po naše: »Lepo, zelo lepo.« Bolje in lepše svojih čustev niso mogli opisati. Čeprav bi to radi storili. Sem in tja je bilo čuti kakšno besedo v nam nerazumljivem jeziku. Ko pa so sneg otipali in si ga deli na dlan, je nekdo vzkliknil: »Saj to je vendar majhne zvezdice!« Zanje je sneg morda res bil tak, saj jim je bil prav tako nepoznan kot resnične zvezde.

Čez čas je nekdo stopil na prag v mrzlo zimsko jutro. Obleden je bil v belo srajco s kratkimi rokavi in bele dolge hlače. Na rokah pa je imel — debele usnjene rokavice. Otožno je gledal v nebo, vztrepetal in dejal: »Tako hladno je, kljub temu da imam rokavice.« Mimo pa so hodili ljudje, zaviti v debele zimске plašče. Tudi njim je bilo hladno.

Tonči Jalen

TRIBE JESENISKI ZELEZNICARJI PO VELIKI NESREČI

S skokom iz drvečega vlaka so si rešili življenje

Danes teden se je zgodila v jeseniški Železarni ena največjih nesreč. Železniške postaje je vlak z 41 vagoni z vedno večjo hitrostjo zdrvel proti Železarni, ker zavrele niso prijele. Vlak se je zaletel v drugo prazno kompozicijo, ki je stala na tiru tik pred koncem nasipa. Pri trčenju je nastala ogromna materialna škoda, saj so se na razbito lokomotivo vagoni naravnost nagrmadili. Zaradi prisobnosti osebja vlaka, nesreča ni zahtevala človeških žrtev. Vlak so vodili strojevodja Maks Gazvoda,

vlakovodja Drago Hanžek in premikač Atif Midžon. Po preiskavi in po preteku najhujše živčne napetosti smo jih obiskali v Železarni, kjer so opravljali svojo službo kot pred nesrečo. Strojevodja Maks Gazvoda, star 34 let, poročen in oče enega otroka, je dejal: »Do zadnjega sem upal, da mi bo

V TEH DNEH PRIČAKUJEJA V BRNIKIH
PRISTANEK PRVEGA POTNIŠKEGA LETALA

Tretje letališče

Kranj se z dograditvijo letališča v Brnikih uvršča med mesta, ki imajo letališče na dolani. Blizina važnega zračnega križišča bo zadovoljila vodilne ljudi gorenjskih tovarn, ki so do sedaj potovali z drugimi prometnimi sredstvi na važna službena potovanja, pa tudi mnoge tuje, ki na Gorenjsko prihajajo na počitnice. Zanimivo je, da v dneh, ko na pristojni stezi v Brnikih pričakujemo spust prvega večjega letala mineva 60 let, otkar je poletelo prvo motorno letalo. V zadnjih letih je jugoslovansko civilno letalstvo napravilo hiter skok naprej. V državi smo zgradili v kratkem času tri nova moderna letališča. Najprej so začeli graditi surčinsko letališče v bližini našega glavnega mesta Beograda. Surčinsko letališče je po svoji opremljenosti in izgledu pomembno mednarodno letališče. Drugo je bilo na vrsti letališče v Dubrovniku. Staro dubrovniško letališče namreč ni več ustrezalo navalu vseh vrst potniških letal, ki so iz različnih držav sveta dovažala k nam tuje turiste. Ljubljansko letališče v Brnikih je bilo tretje na vrsti.

Premikač Atif Midžon

Polde Ulaga

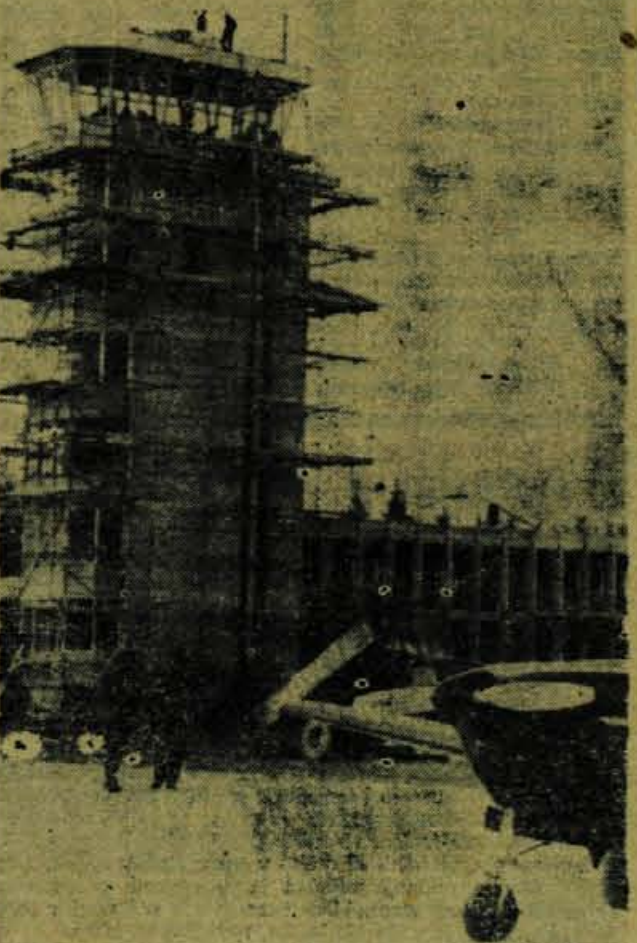
Druga ladja

LADJA »Gorenjska« je bila druga ladja, ki jo je naše pomorsko podjetje »Splošna plovba« kupilo v prvih letih razvoja. Pred njo je z zastavo piranskega podjetja plula samo ladja »Martin Krpan«. Ladjo so kupili pred desetimi leti v Londonu. V primerjavi z današnjimi ladjami Splošne plovbe, je ta ladja prava pritlikavka. Njena nosilnost je 1.312 ton. Zgradili so jo leta 1947 v britanskih ladjedelnicah. Tudi njena hitrost je zelo majhna. Prištevamo jo med počasne ladje, saj pluje s hitrostjo 8,5 milj na uro.

Vendar so se naši mladi slovenski pomorščaki proslavili prav s temi majhnimi ladjami. Pomorščaki, ki so bili vkranci na teh »orehovitih lupinah« niso poznali strahu. Prepluli so morja, za katera ladje niso bile najbolj primerne. Veterani našega slovenskega pomorstva Baldo Podgornik je z »Martinom Krpanom« prišel do Konakrija, Franko Vjenčeslav, »morski volk« iz Kosterne pa je z Gorenjsko priplul v Burmo.

Petindvajsetčlanska posadka je položila na tem potovanju zrelostni izpit. Pomorščaki so morali vzdržati zelo neugodne vremenske pogoje, razen tega ladja ni gradena za tako dolga potovanja. Na poti je bila neverjetna vročina. Prostori nimajo klimatičnih naprav. Da bi se razhladili so si pomorščaki napravili na krmi majhen bazen iz desk, kjer so se lahko okopali in ohladili.

Zadnja leta ladja »Gorenjska« več ne dela dolgih izletov v svetovna pristanišča. Največ prevažata les v pristanišča severne Afrike in Sredozemlja. Iz Jadranskega morja pluje redno preko Sredozemskega morja do Suez, po Rdečem morju do Adena in nazaj do Tunisa.

Kontrolni stolp na letališču v Brnikih

Naš roman

Fabio Crepez, dopoldne

Fra Mauro je bil najbrž prepričan, da je Zemlja okrogla, je premišljeval Fabio Crepez, ko je skoraj kleče sledil obrisom Skandinavije na zemljevidu, kajti sever je bil na svetovnem zemljevidu Fra Maura na spodnjem robu in Skandinavija se je zdelala dokaj sploščena, ker je med leti 1458. leta moral vsi tedaj znano Zemljo stisniti v obliko sploščene kroga. Cerkev je tiste čase še oporekala obstoju protinožcev.

Fabio med opravi v Marciani nikdar ni pozabil poiskati Mappo Mundi in danes je ostal povsem sam, ko ga je profesor Bertaldi zapustil. Fabio je iz Bertaldijeve akademске celice še nekaj časa opazoval priprave za sprejem Grončija, prihod hrupne karabinjerske glasbe, pozavne, ki so žarele v jutranjem soncu in so jih preglašili sunkoviti, regljajoči zvoki kleronov, ki jih skoraj ni bilo videti; zdolgočasen je odšel iz sobe, stopil po prostornem hodniku s knjižnimi omarami in odprl vrata v kabinet, kjer je bilo nekaj starih globusov, snopiči Aldinskih izdaj in na eni izmed ožjih sten, okraj zavese, velik rtar zemljevid. Izkoristil je priložnost; vhod k »birkam, kamor je tudi v dobrem letnem času

A. A. BEG

le redko zašel turist, je bil danes zaprt. Človek, ki se je spoznal in imel opravka z enim od učnjakov, ti so imeli delovne sobe sredi arhivov, je lahko popolnoma sam ogledoval Breviarium

Grimani. Parnosove inkunabule in zemljevid »Geographus Incomparabilis«. Fabio je na moč tiho ogledal zaveso, kakor tat ali fantič, ki se je pretihotapil v prepovedan prostor. V kabinetu je slišal pozavne in klerone le iz velike daljave, sordinski odmev sveta, ki ga je bilo tukaj videti v neobledelih, le malce potemnelih modrih, zelenih in rjavih barvah. Dva metra visok zemljevid, ki je pokončen stal okraj zavese, je imel zamelkel skoraj počrnel zlat okvir.

Fra Mauro je bil predober zemljepisec, da bi l. 1457. ko je začel ustvarjati zemljevid, še dvomil, da je Zemlja okrogla, je premišljeval Fabio. Vrhu tega je prejel naročilo kralja Alfonza in portugalskega princa tik zatem, ko je ljubonski dvor prejel Toscanellijevo mnenje o najkrajši pomorski poti v Indijo. Fra Mauro je poznal slehern zemljevid, ki so ga tedaj imeli v Evropi in prednji Aziji, vedel je, da ne kaže dvomiti v Toscanellijeve portolanske zemljevide, te natančne opise voženj od enega do drugega pristanišča; in če so Toscanellijevi računi držali, je bila zemeljska površina ukrivljena, njena ukrivljenost pa se je nadaljevala v neskončnosti popolne krogle, sicer bi se svetovno morje prelilo prek robov. Tako je torej — Fra Mauro si je bil v tem očitno na jasnem, je razmišljal Fabio — zmagal Krates z Malosa, od cerkvenih očetov pa Jakob iz Edese, zemljepis globusa, po cerkvi nepriznana okrogla oblika planetov, podtalno gibanje znanosti.

In če camaldulenški menih ni več veroval v cerkveni nauk o zemlji kot okrogli, ravni ploskvi, ker ni mogel več verovati, čemu se mu torej ni

odrekel, temveč v nasprotju z lastnim znanjem rahlo sploščil celine na robovih, da bi jih lahko postavil v okroglo obliko? Zanesljivo ne iz strahu pred herezijo in njenimi posledicami; v sredini 15. stoletja je smel nepogrešljiv strokovnjak povedati skoraj vse, kardinali so bili razsvetljeni gospodje, ki so vedeli, da vladarji potrebujejo izvedence, šele sto petdeset let kasneje je cerkev zabredla spet tako daleč, da je sežgala Giordana Bruna in prisilila Galileja, da je vse preklical. Zatorej ni šlo za strah, je razmišljal Fabio; Fra Mauro se ni zbal niti Ptolemejeve avtoritete; Fabio je vzradoščen opazoval točke na zemljevidu, kjer je muranski menih prevzel Ptolemejeve podatke, v katere pa je dvomil. Z drobnim čopičem je pripisal: »Ne verjamem Ptolemeju.« Fabio je bil prepričan, da je preziral Kosmos Indikopleustes.

Pojasnilo je bilo le eno: Fra Mauro je brzkone ljubil predstavo o zemlji kot ploščatem krožniku, je premišljeval Fabio; Fra Mauro ali obsedenost o topografiji plošče. Fabio je vedel, čemu je tako rad zahajal v ta kabinet Marciane, odgrinjal zaveso in ogledoval zemljevid: kakor leta 1460 umrli menih bi tudi on raje živel na plošči kot na kroglu. Vsakokrat, kadar si je v mislih predstavljal kroglo, ga je obšel dolgčas; to je neresnična neskončnost, je premišljeval; kroga nima robov in zato pridemo vselej tja, kjer smo začeli. In ker je Zemlja okrogla, nočem potovati, z izjemo španske pustolovščine, skoraj nisem zapustil Benečije.

Prvi sneg in prava zima je zaposlila našo mladino. Kljub močnemu mrazu vztrajajo otroci na prostem in uživajo na snegu.

Po gledališki predstavi

V PREDDVORU je gostovala gledališka skupina iz Poljan nad Skofjo Loko in nam v poljanskem naročju zaigrala Cvetje v jeseni. Si tudi ti videla nedeljsko predstavo? — Seveda. Ze zato, ker imam gledališke predstave zelo rada. Pa tudi zaradi Tavčarja, čudovitega pisatelja. —

Kateri prizor ti je bil najbolj všeč? — Najbolj mi je bil všeč tragični konec igre. — Zelo me zanima zakaj. Katero ljudi pa ravno to moti. Zato, ker se je zgodilo to, kar se v današnjem življenju ne ponavlja več: da človek umre od sreče. —

Kateri igralci pa so bili najboljši? — Zelo lepo sta igrala Janez in Meta. Janez, kot mlad mestni gospod, Meta, kot pristno kmečko dekle. Zelo posrečeno sta igrala tudi hlapec Danijel in dekla Liza. Si opazila v igri kako pomanjkljivost? — Nasprotno. Vse je bilo odlično. Igra igralcev bi zakrila vsako pomanjkljivost. Boš zdaj prebrala kako Tavčarjevo delo? — Da. Najprej bom prebrala Cvetje v jeseni, nato pa Visoško kroniko, potem pa počasi še ostala Tavčarjeva dela. —

Ellica in Anka, 7. razred osnovne šole Preddvor

Moja mama partizanka

Zo kot otrok je občutila težko življenje, ker je zgodaj izgubila starše. Mati ji je umrla tik pred vojno, očeta pa so Nemci odpeljali najprej v Begunje, nato pa v Buchenwald, odkoder se ni več vrnil. Tudi brat Ivan je odšel 1941. v partizane. Mama je kmalu dobila zveze z njim in je še sama postala aktivistka. Pridobivala je ljudi za NOB. Posrečilo se ji je pridobiti za partizane Nem-

ca Stefana Fuchsa. Začel je zbirati orožje in podatke o načrtih Nemcev. Vse potrebno je izročal mami, mama pa svojemu bratu Zrinjskemu in ta partizanskemu komandantu. Toda mamin brat je bil izdan in je leta 1943 padel na Godešiču. Nekaj njegovih tovarišev so Nemci ujeli. Nekaj dni pred njegovo smrtjo mu je mama izročila Fuchsovo pismo. Pismo je bilo za Fuchsa usodno, ker so ga našli gestapovci pri maminem bratu. Nemeč Fuchs je svoje dejanje plačal s smrtjo. V Celovcu so ga obesili. Mama pa je takoj odšla v partizane.

Anica Kremsar, 5. razred osnovne šole Preddvor

**mlada
rast**

Sokol in petelin

Živel je kmet, ki je imel poleg vseh domačih živali tudi udomačenega sokola. Kadarkoli ga je poklical, je priletel in mu brez strahu sedel na roko.

Vse drugače je bilo s petelinom. Ta navidez drzen kokot se je neznanško bal gospodarja in vseh njegovih ljudi. Bežal je, če se mu je kdo le približal. Sokol, ki se

je temu čudil, некоč reče petelinu:

»Kakšen nehvaležneš si ti in ves tvoj rod. Gospodarju se približaš le, da ti nasuje zrnja. Pogledaj sokole! Močnejši smo in letamo hitreje od vseh drugih ptic, zaradi tega pa nismo prevzetni niti bolj jazljiv. Krotko se približamo gospodarju in smo mu hvaležni, ker za nas skrbi in nas brani.«

Petelin mirno poslušal, nato pa reče:

»Hvaležnost je lepa reč, vendar se mi zdi, da sokoli še nikdar niste videli pečene sokoła na gospodarjevi mizi, medtem ko je na njegovi mizi vsak dan pečena perutnina iz mojega rodu.«

Dober nauk

»Na tuje grem,« je srna godrnjala in kmalu čez goro se je podala.

Minlo leto je in spet nazaj priromala je v svoj domači kraj.

Kar srečala je ptičev in živali, so srnico zbadljivo spraševali:

»Kajne, da tamkaj boljše si živeš?»

Pa nisi videti nič bolj debela!»

Prikimala je srna zagrenjena: »Domača gora je najbolj zelena!«

Napasila se je in doma ostala. Od tistih dob ni nič več godrnjala.

V hudi zimi

NEKI večer sta prisilila lakota in mraz mlado srnico, da je prišla k naši hiši. Bila je popolnoma izčrpana. Ležala je na tleh in ko sem prišel do nje, je hotela skočiti pokonci, pa ni mogla. Sele čez čas je nekaj pojedla. Upal sem, da bo ozdravela in zopet veselo odhitela v gozd. Toda zjutraj je bila že mrtva. Skopal sem jamo in jo pokopal. Bil sem žalosten.

Peter Kremsar, 7. razred literarni list »Matljev rode

V Jugoslaviji še vedno lahko najdemo živali iz ledene dobe

MORDA NE BOSTE VERJELI, da v naši deželi v raznih počinah, jezerih, otokih, še vedno živijo primeri davno izumrlih živali, ki so živele še v ledeni dobi.

Največ jih je v Ohijskem jezeru. Tu živi 17 vrst različnih rib. In kar je najbolj zanimivo, mnoge od teh živali so celo starejše kot ledena doba in ne najdemo jih nikjer v Evropi. In zakaj so se zadržale prav v Ohijskem jezeru?

Odgovor znanstvenikov je zelo kratek in jasn. Ohijsko jezero je na višini 700 metrov in je globoko 288 metrov. Njegovo dno nikoli ne zamrzne.

Primer živali iz ledene dobe je tudi človeška ribica, ki živi v Postojnski jami. Ker živi v podzemskih vodah, zelo slabo vidi, je zelo zakrnela in je popolnoma brezbarvna. Je edina žival na svetu, ki se razmnožuje z ikrami v topli vodi, kadar pa je voda hladnejša, rodi žive mladice.

Na redkih jadranskih otokih se lahko še vidi črne kuščarje, ki so edini primeri prastarih kuščarjev v Evropi.

Delo PD

Med našimi učenci je okoli dvajset planincev. Letos je društvo kar dobro delovalo. S sošolcem sva napravila izpit za mladinskega vodnika. Vsak ponedeljek se udeležujeva sestanka v Kranju in potem obveščava tovaršice o vsem potrebnem. Ob lepem vremenu smo priredili več izletov v bližnje gore. Z Volkom Dremiljem sva napravila tudi izpit za gorskega stražarja, da bova v gorah opozarjala vse tiste »zlodince«, ki neusmiljeno trgajo cvetje in uničujejo lepoto gora.

JANEZ SRPAN, osnovna šola Preddvor

Zemlja je pobesnela

SKOCIL sem iz postelje in že sem izgubil ravnotežje. S težavo sem se prerinil skozi razmetano pohištvo na prosto. V pižami sem bežal na ulico. Podirale so se visoke stavbe in pokopavale ljudi pod seboj. Ogromen oblak prahu je zagrnil mesto. Živali so begale po razvalinah. Otožno cviljenje se je mešalo z jokom in krikom ljudi. Mesto Skopje se je spremenilo v nenavadno pokopališče.

Kdor more, rešuje. Ranjenecem nudijo kri, odkopavajo jih noč in dan. Mrive pokopavajo v skupen grob.

Zemlja je pobesnela in uničila najlepše makedonsko mesto.

Danes že cvete na ruševinah novo življenje.

Jože Krmelj, 8. razred

Pet žena za 'zmagovavce'

V SVOJEM režijskem pr-
vencu »Zmagovavci«, ki ga je
pred nedavnim končal, je
ameriški filmski ustvarjavec
Carl Foreman segel v snov,

ROSANNA SCHIAFFINO,
vdova s šestmesečnim otro-
kom nacističnega posiljeval-
ca, doživi kratko ljubezen in
nežnost s plahim Vincentom
Edwardsom

ki ga že dolgo močno privla-
či: vojna. S svojim filmom,
v katerem je hkrati scenarist,
režiser in producent, je sle-
dil skupinici ameriških voja-
kov v drugi svetovni vojni
skozi Anglijo, Italijo, Franci-
jo in Nemčijo. Pri tem je
zbral okrog sebe pet obeta-
jočih mladih ameriških igra-
vcev — Georgea Pepparda, Eli-
ja Wallacha, Vincenta Ed-
wardsa, Michaela Callana in
Georgea Hamiltona — in pet

ELKE SOMMER ne more prepričati Georgea Hamiltona, da
nima ruskih ljubimcev kot njena sestra (Senta Berger),
in Hamilton po neumnem prepričanju ubije ruskega vojaka
(Albert Finney)

znanih evropskih igravk —
Melino Mercouri, Jeanne Mo-
reau, Rosanna Schiaffino, Ro-
my Schneider in Elke Som-
mer. Režiserja in teh pet
igravk vam danes predstavl-
jamo.

Ceprav so 48-letnemu Car-
lu Foremanu »Zmagovavci«
prva režija, pa je njegovo ime
že čez dvajset let povezano
s filmom. Po prvih letih izde-
lovanja scenarijev po naroči-
lu in po drugi svetovni vojni,
v kateri je sodeloval pri sne-
manju vzgojnih in propa-
gandnih vojnih filmov (sku-
paj s Capro, Litvakom in Hu-
stonom in v kateri se je »za-
vedel odgovornosti umetni-
ka« — se je priključil neod-
visni producerski družbi
Stanleya Kramerja in Geor-
gea Glassa. Iz tega sodelova-
nja so se rodili filmi kot
»Sampion«, »Jaz sem črnc«,
»Možje«, »Cyrano de Berge-
race« in »Točno opoldne«.

Po filmu »Točno opoldne«,
pri katerem je bil scenarist
in producent, je bil leta 1951
Foreman obtožen od Komisi-
je za protiameriško dejavnost.
Prišel je na »črno listo«
in moral za pet let utihniti.
Ponovno je spregovoril v an-
gelskem filmu, najprej še
anonimno, za kulisami »Mo-
stu na reki Kwai«. Nato pa
v dvojni vlogi scenarista —
producenta pri filmih »Ključ«,
»Topovi z Navarrona«, zdaj
pa še kot režiser »Zmagovav-
cev«.

Kot vidimo, vsi Foremanovi
filmi po letu 1956 obravnavajo
vojno tematiko. Sam pravi:
»Po letu 1956 me vedno
bolj zanima, kot večino od
nas, problem vojne. To je za-
nimanje, ki sta ga rodila ra-
zočaranje nad svetlimi obeti
zadnje vojne in strah pred
naslednjo... Z leti so se mo-
ji pogledi na vojno in njene
posledice izčistili. Sedaj mi-
slim, da vojna, katerakoli voj-
na — velika ali majhna, pra-
vična ali nepravilna — poni-
ža zmagovavce enako kot pre-
magance in da nosi v sebi se-
me spet nove vojne. Prijzam,
da so bile tudi pravične voj-
ne in vojne za svobodo, toda
mislim, da je cena, ki jo pla-
čamo, vedno ista... V zatiš-
ju med dvema vojnama tako
zlahka pozabimo vse prelom-
ljene obljube, vso korupcijo,
vso umazanost, neumnost in
nesmiselnost uničevanja vseh
naših temeljev življenja —

JEANNE MOREAU, aristokratka, ki dan po invaziji v Nor-
mandiji, v kateri je izgubila moža, najde med bombardir-
anjem trenutek utehne pri vojaškem šoferju Elju Wallachu

človeških in materialnih... lahko dobimo ali izgubimo v
Tako so »Zmagovavci« pogled prihodnosti...
nazaj na to, kar smo, kot za-
Žene in dekleta, ki jih sre-
vezniki in zmagovavci, pred
ča Foremanovih pet »zmago-
sedemnajstimi leti dobili in
vavcev«, vam predstavljajo
izgubili, in vprašanje, kaj slike.

MELINA MERCOURI, izobčenska poljskega rodu, ki s svo-
jim ženskim čarom izvablja Georgeju Peppardu razno blago,
da ga prodaja na belgijski črni borzi

»**LJUBIVA SE**« znanega ameriškega režiserja Georgea
Cukorja je glasbena komedija o prikupni pevki in mladem
bogatašu, ki se spoznata na odru. Igrajo in pojejo Marilyn
Monroe, Yves Montand in Frankie Vaughan. Prikupna za-
bava.

»**LJUBEZEN PRI DVAJSETIH**« je mednarodni omnibus
o mladini v našem času, ki so ga ustvarili ugledni mladi
filmski ustvarjanci François Truffaut, Renzo Rossellini, Šin-
taro Išihara, Marcel Ophüls in Andrzej Wajda. Uspelo in za-
nimivo delo.

RADIJSKI

SPORED

VELJA OD 21. DO 28. DECEMBRA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23., in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

SOBOTA

- 8.05 Vedre melodije za konec tedna
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Mladina poje
- 9.45 Harmonikar Art van Dame
- 10.15 Mali narodno-zabavni ansambli
- 10.35 Pojejo tuji zbori
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Izbrali smo za vas
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Naši amaterji pojo: Sentjernejski oktet
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Gremo v kino
- 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Recitali znamenitih pevcev
- 18.45 Novo v znanosti
- 19.05 Glasbena razglednica
- 20.00 Priljubljene melodije
- 20.20 Čaša janeževca — radijska priredba
- 21.00 Sobotni ples
- 22.10 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Prijeten konec tedna

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Iz opernega sveta
- 20.15 Igrajo majhni zabavni ansambli
- 20.45 Hammond orgle v ritmu
- 21.00 Odmevi s Salzburskega festivala 1963
- 22.10 Zaplešimo v sobotno noč

NEDELJA

- 6.30 Napotki za turiste
- 6.00 Dobro jutro
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.35 Iz albuma skladb za mladino
- 9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 10.30 Ura popularne orkestralne glasbe

- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.50 Kitarist Stanko Prek
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 13.30 Za našo vas
- 13.50 Koncert pri vas doma
- 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov
- 15.05 Iz francoske glasbe
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Naš glasbeni avtomat
- 17.05 Hammond orgle
- 17.15 Radijska igra
- 17.43 Glasba iz znamenitih oper
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo melodijo
- 21.00 Njihovi rokopisi
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Melodije za lahko noč

DRUGI PROGRAM

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Slavni pevci v priljubljenih operah
- 14.00 Pol ure z velikimi zabavnimi orkestri
- 14.30 Iz moje domovine in druge komorne glasbe
- 15.05 Zabavni vrtiljak
- 19.05 Simfonija št. 7
- 20.15 Plesni orkester RTV Zagreb
- 20.45 Koncert št. 11.
- 21.00 V nedeljo zvečer
- 22.10 Komorna soareja jugoslovanskih skladateljev

PONEDELJEK

- 8.05 Dvajset minut s sekstetom bratov Pirnat iz Jarš
- 8.25 Sestanek z zabavnimi orkestri
- 8.55 Za mlade radovedneže
- 9.25 Iz oper hrvaških skladateljev
- 10.15 Instrumentalna glasba
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Prijetne melodije
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.45 S knjižnega trga
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Glasbena križanka

- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Zveneče kaskade
- 18.45 Pota sodobne medicine
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije
- 22.10 S popevkami po svetu
- 23.05 Literarni nokturno
- 23.15 Plesna glasba

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Začetni tečaj angleščine
- 19.20 Iz znamenitih evropskih opernih hiš
- 20.10 Zvočni portret ansambla Ralph Bunge
- 20.45 Komorni trio v G-duru
- 21.00 Za oddih in zabavo

TORISK

- 8.05 Vedri zvoki
- 8.35 Harmonikaš Joško Mali in citraš Marko Udovič
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 20 minut z orkestrom »101 Strings«
- 9.45 Ljudski motivi v samospelih hrvaških skladateljev
- 10.15 Majhni zabavni ansambli
- 10.40 Drobní prizori iz Hoffmannovih pripovedk
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 V paviljonu zabavne glasbe
- 13.20 Simfonije, rapsodije in plesi
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Z zborovskimi skladbami po slovenskih pokrajinah
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.30 V terek na svidenje
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Instrumentalni solisti zabavne glasbe
- 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana
- 18.45 Na mednarodnik križpotjih
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skupni program JRT
- 20.20 Radijska igra
- 21.20 Večer skladb Lucijana Marije Škerjanca
- 22.10 Glasbena medigra
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Dva sodobna ruska skladatelja

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj makedonskega jezika
- 19.20 Od popevke do popevke
- 19.28 Simfonične etude
- 20.00 Po svetu jazza
- 20.45 Carmina burana
- 21.45 Stare melodije v novih oblekah

SREDA

- 8.05 Jutranji divertimento
- 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
- 9.25 Glasba ob delu
- 10.15 S tujimi zbori po svetu
- 10.45 Clovek in zdravje
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 V novem letu mnogo sreče
- 13.30 Koncertni plesi
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Znano in priljubljeno
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Petnajst minut s Komornim zborom RTV Ljubljana
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Tako igra Claudio Arnu
- 17.35 Iz fonoteke Radia Koper
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Mojstri orkestrske igre
- 18.45 Ljudski parlament
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Lepe melodije z orkestrom Ray Martin
- 20.10 Čarobna piščal — opera
- 23.05 Literarni nokturno
- 23.15 Plesna glasba današnjih dni

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Glasbena oddaja za velike in male
- 19.40 Koncert za orkester
- 20.10 Vedri ritmi
- 20.45 Suita za flavto in klavir
- 20.55 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.10 Moderni plesni ritmi

ČETRTEK

- 8.05 Z opernega in koncertnega odra
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli
- 10.15 Pihalni ansambel RTV Ljubljana
- 10.30 Pet minut za novo pesmico
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Lepe melodije — iskrene želje
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Literarni sprehod
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Portret ansambla Charlie Me Kenzie
- 17.15 Turistična oddaja
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Koncertira violinist Nathan Milstein
- 18.45 Kulturna kronika
- 19.05 Glasbene razglednice

- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Lahka glasba
- 21.00 Literarni večer
- 21.40 Simfonieta
- 22.10 Glasbena medigra
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Plesni orkester Cavier Cougar
- 23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj hrvaško srbskega jezika
- 19.20 Med mladimi slovenskimi skladatelji
- 19.40 Serenada opus 141a
- 19.58 Latinski ritmi
- 20.06 Dva prizora z dvora v operi
- 20.45 Mična simfonija
- 21.00 Melodije po pošti

PETEK

- 8.05 Majhni ansambli zabavne glasbe
- 8.30 Pesmi jugoslovanskih narodov
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Med suitami
- 10.15 Tri ansambelske scene
- 10.35 Novost na knjižni polici
- 10.55 Zabavna orkestra tega tedna
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Vedre melodije pred Novim letom
- 13.30 Majhna revija instrumentov
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Novi posnetki Milana Stanteta
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Zabavna glasba
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Petkovo glasbeno popoldne
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Veselje in trpljenje v l'ubezni
- 18.30 Pripoveduje Borut Lesjak
- 18.45 Iz naših kolektivov
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Revjska glasba
- 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
- 20.30 Iz slovenske violinske glasbe
- 20.40 Simfonične etude Schuberta
- 21.05 Zbor in orkester Ray Ellis
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.10 Plesni ritmi

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Nadaljevalni tečaj angleščine
- 19.20 Erik Satie — obnovitelj francoske glasbe
- 20.35 Malo instrumentov — veliko glasbe
- 20.20 Balada Petrico Kerempuha
- 20.45 Srečanje s pianistom Emilom Sternom
- 20.55 Panorama sodobne jugoslovanske lirike
- 21.10 Glasbena medigra
- 21.15 Jazz na koncertnem odru

Kranj »CENTER«

21. decembra — slovenski barv. film SREČNO KEKEC ob 14.45 in 16.45, amer. barv. film RAZKOSJE V TRAVI ob 20. uri; premiera amer. barv. filma LJUBIM TE ob 22.30
22. decembra — slov. barv. film SREČNO KEKEC ob 14. uri, amer. barv. film RAZKOSJE V TRAVI ob 16., 18. in 20.20
23. decembra — slovenski barv. film SREČNO KEKEC ob 15., 17. in 19. uri
24. decembra — slovenski barv. film SREČNO KEKEC ob 15., 17. in 19. uri
25. decembra — slovenski barv. film SREČNO KEKEC ob 15., 17. in 19. uri
26. decembra — slovenski barv. film SREČNO KEKEC ob 15., 17. in 19. uri

Kranj »STORŽIČ«

21. decembra — amer. film DIVJI JEZDEC ob 16., 18. in 20. uri; amer. barv. CS film LJUBIMO SE ob 22. uri
22. decembra — slov. barv. film SREČNO KEKEC ob 9. in 11. uri; amer. film DIVJI JEZDEC ob 13. uri, angl. film TIGROV ZALIV ob 15., 17., 19. uri; premiera franc. CS filma LJUBEZEN PRI DVAJSETIH ob 21. uri
23. decembra — slov. barv. film SREČNO KEKEC ob 10. uri; amer. barv. CS film LJUBIMO SE ob 16., 18. in 20. uri
24. decembra — slov. barv. film SREČNO KEKEC ob 10. uri; amer. barv. CS film LJUBIMO SE ob 16., 18. in 20. uri
25. decembra — slov. barv. film SREČNO KEKEC ob 10. uri; amer. barv. CS film LJUBIMO SE ob 16., 18. in 20. uri
26. decembra — amer. barv. CS film LJUBIMO SE ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

22. decembra slov. barvni film SREČNO KEKEC ob 15., 17. in 19. uri
25. decembra francoski CS film LJUBEZEN PRI DVAJSETIH ob 19. uri

Cerkije »KRNAVEČ«

21. decembra amer. barvni CS film KLEVSKA PRINCESA ob 19.30
22. decembra amer. barvni CS film KLEVSKA PRINCESA ob 15. in 17. uri

26. decembra francoski CS film LJUBEZEN PRI DVAJSETIH ob 19. uri

Jesenice »RADIO«

21. do 23. decembra angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN
24. do 25. decembra jugoslovanski film DESANT NA DRVAR
26. do 27. decembra mehiški barvni film CRNI OREL

Jesenice »PLAVŽ«

21. do 22. decembra jugoslovanski film DESANT NA DRVAR
23. do 24. decembra angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN
26. do 27. decembra nemški barvni film JAZ NISEM CASANOVA

Zirovnica

21. decembra francoski film LEPA AMERICANKA
22. decembra angleški film VSO DOLGO NOC
25. decembra angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN

Dovje-Mojstrana

21. decembra angleški film VSO DOLGO NOC
22. decembra francoski film LEPA AMERICANKA
26. decembra angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN

Koroška Bela

21. decembra nemški barvni film JAZ NISEM CASANOVA
22. decembra franc. + ital. barvni CS film AUSTERLITZ
23. decembra jugoslovanski film DESANT NA DRVAR

Kranjska gora

20. do 21. dec. franc.ital. barvni CS filma AUSTERLITZ
22. decembra nemški barvni film JAZ NISEM CASANOVA
26. decembra jugoslovanski film DESANT NA DRVAR

Kropa

22. decembra mehiški film PESEM UPORNIKOV ob 15. in 19.30
26. decembra ruski barvni film NASREDINOVE ZVIJACE ob 19.30

Ljubno

21. decembra francoski film RESNICA ob 19.30
22. decembra poljski barvni film PLANETA SMRTI ob 16. uri
25. decembra češki film NEVARNI IZUM ob 19.30

Podnart

21. decembra jugoslovanski film STOPNICE HRABROSTI ob 19.30
22. decembra ameriški barv. CS film DOLGO TOPLO POLETJE ob 17. in 19. uri

Dupljava

21. decembra mehiški barvni film JAZ PUSTOLOVEC ob 19. uri
22. decembra mehiški barvni film JAZ PUSTOLOVEC ob 15., 17. in 19. uri

23. decembra avstr. barvni film PRI CRNEM KONJČKU ob 17. in 19. uri
24. decembra avstr. barvni film PRI CRNEM KONJČKU ob 17. in 19. uri
25. decembra italijanski film VSE V CAS SLUZBE ob 17. uri
26. decembra italijanski film VSE V CAS SLUZBE ob 19. uri

Radovljica

21. decembra avstr. nem. film MOJA NECAKINJA TEGA NE DELA ob 20. uri
22. decembra avstr. nem. film MOJA NECAKINJA TEGA NE DELA ob 16. in 20. uri
22. decembra jugoslovanski film STOPNICE HRABROSTI ob 18. uri in 19. uri dopoldne — matineja
24. decembra ameriški film NJENA EDINA LJUBEZEN ob 20. uri

SOBOTA — 21. decembra

RTV Zagreb
18.00 Poročila
18.05 Zadnji vitezi — TV igra
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
19.20 S kamero po svetu
19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Beograd
20.30 Propagandna oddaja
20.45 Veseli garnizon
RTV Ljubljana
22.00 Serijski film
22.20 Poročila

NEDELJA — 22. decembra

RTV Zagreb
11.00 Kmetijska oddaja
RTV Ljubljana
11.45 Denis in stari časopis
15.30 Kekec, mladinski film
RTV Beograd
17.00 Prenos povratne tekme za pokal Evrope v odbojki
RTV Ljubljana
18.30 TV podlistek
19.00 Športna poročila
19.10 Dysnjejev svet
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.45 Tam in Oly na morju — filmska komedija
22.15 Poročila

PONEDELJEK — 23. dec.

RTV Ljubljana
10.40 Šolska ura
15.20 Ponovitev šolske ure
17.30 Aneleščina na TV
RTV Zagreb
18.00 TV v šoli
RTV Ljubljana
18.30 Poročila
18.35 Lutkovni in risani filmi za otroke
19.00 TV obzornik
JTV
19.30 Tedenski športni pregled

23. decembra ameriški film NJENA EDINA LJUBEZEN ob 18. in 20. uri
26. decembra nemški film PROFESOR MAMLOK ob 20. uri
27. decembra amer. barvni CS film PREPOVEDANE STRASTI ob 20. uri
27. decembra jugoslovanski film NADSTEVILCNA ob 18. uri

PRESERNOVO

gledališče

v Kranju

SOBOTA — 21. decembra ob 16. uri IZVEN Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI« — premjera
NEDELJA — 22. decembra ob 10. uri URA PRAVLJIC — program za Dedka Mraza, ob 16. uri za IZVEN Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI«

20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Propagandna oddaja
20.45 Slepec — TV drama
RTV Ljubljana
21.45 Visoka politična šola — reportaža
22.05 Poročila
22.10 Možganska operacija — magnetoskopski posnetek

TOREK — 24. decembra

Ni sporeda!

SREDA — 25. decembra

RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.05 Ribičeva hčerka — slikanica
18.20 Na črko, na črko — igra
19.00 TV obzornik in kulturna tribuna
19.35 Otek morskih volkov — reportaža
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Propagandna oddaja
20.50 Koncert angleškega dixiland ansambla
21.20 Bratranec v podeželja zgodba o dr. Kibžarcju
22.10 Poročila

ČETRTEK — 26. decembra

RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
Evrovizija
16.30 Prenos revije v umetnem drsanju na ledu iz Garmischa

PONEDELJEK — 23. dec. ob 16. uri za red DIJASKI — II in ob 19.30 za TEKSTIL: INDUS-SAVA B. Nikolič: »KUPE 9-10«, Mackie: »HOTELSKA SOBA 308« — uprizori Oder mladih pri PG

TOREK — 24. decembra ob 16. uri za IZVEN Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI«

SREDA — 25. decembra ob 15. uri IZVEN in TRSTENIK in POSEBNA SOLA ob 17. uri PLANINA - HUJE - CIRCE Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI«

ČETRTEK — 26. decembra ob 15. in 17. uri za otroke šole STANETA ZAGARJA Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI«

PETEK — 27. decembra ob 15. in 17. uri za otroke šole FRANCETA PRESERNA Taufer-Novy »MOJCA IN ZIVALI«, ob 15. uri URA PRAVLJIC v Predosliah, ob 17. uri URA PRAVLJIC na Trstniku

RTV Ljubljana
17.30 Angleščina na TV
RTV Zagreb
18.00 Poročila
RTV Ljubljana
18.05 Mendov spored
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
RTV Beograd
19.30 Narodne pesmi in plesi iz Djevdjelije
-JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Beograd
20.30 Clovek, živali in čednost — prenos drame
22.00 Poročila
RTV Ljubljana
22.05 Operacija ušesa

FETEK — 27. decembra

RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.05 Srečno vožnjo
18.30 Letošnji Nobelovi nagrajenci
19.00 TV obzornik
RTV Ljubljana
19.15 Dokumentarni film
RTV Zagreb
19.30 Baletni program
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 Propagandna oddaja
20.45 Ekran na ekranu — filmski mozaik
RTV Ljubljana
21.45 Slovenski pesnik Alojz Gradnik
22.15 Poročila

Sportne prireditve

● NAMIZNI TENIS

V Ljubljani bo v nedeljo mladinsko ekipno prvenstvo Slovenije, v Zagrebu pa bodo tekmovali člani za »Kup Zagreba.«

● PLAVANJE

V nedeljo, 22. decembra, bo ob 9.30 v sejni dvorani skupščine občine Kranj občni zbor plavavcev.

● SMUCANJE

Tekaši bodo imeli v Ljubljani v Tivoliju v nedeljo ob 10. uri tekmovanje za »Istaničev memorial.«

Skakavci pa bodo tekmovali v nedeljo ob 14. uri v Siški za Adlešičev memorial.

Križanka št. 47

1	2	3	4	5	6	7
8						
9			10			
		11				
12	13			14	15	
16				17		
18						

Vodoravno: 1. večje slovensko mesto; 8. oder; 9. kazalni zaimek; 10. zagon; 11. časovna enota; 12. samci domače živali; 14. nada; 16. senčna, severna stran; 18. čuvar.

Navpično: 1. velika mariborska tekstilna tovarna; 2. naplačilo; 3. japonska dolžinska mera; 4. Pirenejski polotok; 5. oteklina; 6. osebni zaimek; 7. zgoten; 11. strog opomin; 12. neobut; 13. otok v Jadranski; 14. reka v Bosni; 15. dvojica; 17. otoček v Jadranskem morju.

Rešitev križanke št. 46

Vodoravno: 1. obrtnik; 7. beton; 8. rtač; 9. ee; 10. točkast; 12. nn; 13. amen; 14. eseji; 15. kretnik.

— Zena, danes se ni nič podražilo

Umetnina ali kič

— Po vašem mnenju torej ni pravi Rubens?

Ravna se po horoskopu

— Horoskop mi svetuje, da se moram izogibati padcev. Zaradi tega sem zaprosil delovodja, da me premesti na zemljo.

HOROSKOP

VELJA OD 21. DO 28. DECEMBRA

- OVEN (21. 3.—20. 4.)**
PONUDI SE TI priložnost, da izpolniš neko staro obljubo. Za načrt, ki ti je pri srcu ne upoštevaj preveč mnenja sorodstva. Ravnaj se po svojem preudarku, saj bo šlo iz tvojega žepa.
- BIK (21. 4.—20. 5.)**
NE KUJ DRŽNIH načrtov, ostani raje v ozadju in neprizadeto opazuj. Pazi, da ničesar ne prepustiš naključju. Več samozavesti in razumevanja do bližnjih. Prijeten silvestrov večer lahko pokvariš z nepopustljivostjo. Pismo od daleč.
- DVOJKA (21. 5.—20. 6.)**
VSE IZGLEDA TAKO, da ti bodo zadnji letošnji dnevi prinesli pomiritev na čustvenem področju. Skromnega, malega darilca se razveseliš bolj kot številnih čestitk in priznanj od uglednih oseb. Varuj se prehlada.
- RAK (21. 6.—22. 7.)**
TVOJA POTRPEŽLJIVOST bo poplačana, prizadevaj si, da vztrajaš pri svojem mnenju. Vsak umik zna biti usoden, sicer bo šla trinajsta plača k vragu.
- LEV (23. 7.—22. 8.)**
V PRVI POLOVICI tedna nepričakovan obisk. Tehtaj besede ko zlato, da se ne zarečeš. Nasedeš nepotrjeni novici in jo razširiš da se težko opravičiš.
- DEVICA (23. 8.—22. 9.)**
OSEBNO ZADOVOLJSTVO ti skalijo opraviljci. Delaj se, kot da te ni nič prizadelo. Več poslušaj in manj govori, zlasti četrtoke popoldne. Otroške želje.
- TEHTNICA (23. 9.—22. 10.)**
NEKA OSEBA te želi v zvezi s poklicnim udejstvom spraviti popolnoma na svojo stran. Pri odločitvi upoštevaj moralne obveznosti in tradicijo. Izlet.
- SKORPIJON (23. 10.—22. 11.)**
NAKLJUČJE TI BO pomagalo, da z lahkoto razvozlaš kočljivo vprašanje, ki te muči že nekaj tednov. Nepredvideni dogodki bodo močno vplivali na osebni proračun in te prisilijo na skromnost. Glej, da ne sposojaš nikakršnih zneskov, ker prideš opraviljcem v zobe, pa težko bo vračanje.
- STRELEC (23. 11.—22. 12.)**
SREDI TEDNA ugodne novice. Obstaja nevarnost, da se odtujiš prijateljem in tovarišem. V tem tednu se pogumno loti srčnih problemov. Nepredvideno ganljivo slovo. Zaupen pomenek z osebo, ki si ji bolj pri srcu kot misliš in kot izgleda na zunaj.
- KOZOROG (23. 12.—20. 1.)**
IZKAZANA TI BO precejšnja pozornost z vseh strani, kar te razneži. Dvojno darilo pa te spravi v nemajhno zadrego. Soseba bo vedela svetovati, toda ne zastoni.
- VODNAR (21. 1.—19. 2.)**
NOVE OKOLIŠČINE na delovnem področju povzročijo rahle spore med sodelavci. Ohrani mirno kri, sicer bo treba dati za pijačo, ker bo krivda na tvoji strani. Dedek mrzab te spravi skorajda na boben.
- RIBI (20. 2.—20. 3.)**
MIR PRI DELU ti zagotovi šele petkova novica. Čaka te prijetna pošta, nekaj vedrih uric v razgovoru z ljubeznivimi ljudmi. Sreč ti močneje bije. Nekaj rečeš na nepravem mestu in zardiš. Za nasvet znanca se ne zmeniš, pa ti bo še žal.

Barvna televizija

— Krasno, zdaj jih bomo lahko videli, kako bodo rdeči zaradi slabega programa

HUMORESKA

Trinajsta plača

Nikakor ni maral številke 13. Ni bil vražjeveren, vendar... Saj tudi vi ne marate jazza, morda ne ljubite kavbojke ali ne berete kriminalke. No, on pa ni maral številke 13. In zakaj?

Bil je na službenem potovanju. Bil je 13. dan v mesecu. V mestu je dobil sobo v ulici XIII. brigade.

Zvečer je utrujen legel in zaspal. Sredi noči ga je zbudil vratar.

— Oprostite, ali bi se hoteli preseliti v sosednjo moško sobo, da bo tukaj lahko prenočila neznanka. Nihjer drugje ni prostora.

Sedaj, 13 mesecev po poroki z »neznanko« pa se vedno bolj izogiba številke 13: trinajtega ni prihajal v službo, znanec v trinajstem nadstropju ni obiskoval, številko uslužbencev je povečal na 14.

Toda zgodilo se je nekaj nepričakovane. Prejšnji petek je prišel v njegovo pisarno blagajnik. Ura je bila 13. Prinesel je denar — trinajsto plačo. Zameglilo se mu je pred očmi. Kaj bo zopet? Številka 13 ga je prestrašila. Nekaj časa je premišljeval. Plača? Denar? Ali naj podpiše? Odločil se je. Podpisal je trinajsto plačo. Preštel je denar. Bilo je trinajst tisočakov več. Toda, kako jih bo zapravil, ga ni skrbelo. Imel je ženol!